

Комунальний заклад Львівської обласної ради
**Львівська обласна універсальна наукова
бібліотека**

ПЛЕКАЮТЬ САД, А З НИМ – НАДІЇ

Рекомендаційний список літератури

Львів – 2018

Вчасний та якісний догляд саду – запорука успішності садівника

У час розвитку складних галузей науки у вирощуванні культурних рослин стала суттєво прогресувати садівнича справа, розвиток якої у ринкових умовах потребує збільшення виробництва конкурентоспроможної продукції. Іншим важливим завданням є забезпечення населення свіжими, якісними плодами в потрібному асортименті. Щоб українське садівництво й надалі було успішним, зокрема для того, щоб насадження давали якісний урожай, варто запроваджувати енергоощадне та екологічно безпечне виробництво плодів.

Сад – тривале капіталовкладення. Закладаючи його, важливо уникати помилок. Плодові дерева нормально ростуть і дають високі врожаї лише за певних умов навколишнього середовища: світло, тепло, вологозабезпеченість вегетаційного періоду, наявність поживних речовин у ґрунті, коливання температур, мінімальні температури повітря, особливо наприкінці зими і на початку весни, тощо. Кліматичні і ґрунтові фактори впливають на ріст плодоношення і довговічність дерев в тісній взаємодії. Однак індивідуальна вибагливість і реакція до природних факторів окремих порід та їхніх сортів різна. Так, абрикос, персик і вишня менш вибагливі до вологості ґрунту, ніж яблуня чи слива. Зимові сорти яблуні і груші вибагливіші до вологості ґрунту і потребують більше тепла, ніж осінні і літні. Однією з істотних причин порушення нормальної життєдіяльності плодових дерев і різкого зниження їхньої продуктивності і довговічності є пошкодження надземної частини морозами. В окремих плодових порід (груша, абрикос, вишня, великоплідні сорти аличі, персик, деякі сорти яблунь) у суворі зими підмерзають однорічний приріст і квіткові бруньки. Тому бажаного ефекту садівник може досягти із застосуванням відповідних агротехнічних прийомів, спрямованих на краще пристосування плодових порід і сортів до конкретних умов їх вирощування в різні вікові періоди і фази вегетації.

Провідну роль у життєдіяльності рослин відіграє **тепло**. Якщо тепловий режим у період вегетації впливає на ріст дерев, якість врожаю, то температурний режим у зимовий період визначає потенційну можливість вирощувати ті чи інші породи і сорти у конкретній місцевості. Молоді дерева менш стійкі до низьких температур, ніж дорослі. Після врожайних років морози можуть більше пошкоджувати плодови дерева, ніж після неврожайних. Коріння плодових порід і сортів менш морозостійке порівняно з його надземними частинами.

За зростанням потреби у теплі плодови породи можна розмістити у такому порядку: вишня, ранні сорти яблуні і груші, персик, гранат, мандарин, апельсин.

Суттєво впливає на всі життєві функції плодових культур, передусім на процеси фотосинтезу, **сонячне світло**. Вимоги до освітлення у різних порід і сортів неоднакові. Так, найсвітлолюбнішими є абрикос, черешня, персик, груша та яблуня, менш світлолюбні – вишня і слива. Характерно, що вибагливіші до світла породи і сорти мають більш розріджені крони, а тіньовитривалі – компактніші.

Плодови культури завжди активно реагують на нестачу світла. Плоди, що зав'язались у затінених місцях, дрібні, мають слабше забарвлення і гірші смакові якості. Однак освітлення плодових дерев садівник може змінювати способом формування крони, правильним і своєчасним обрізуванням, розміщенням рядів щодо сторін світу, густотою садіння дерев, вирощуванням плодових порід на слаборослих підщепах тощо.

Особливий вплив на розвиток і активну життєдіяльність кореневої системи, а отже, на ріст, урожайність і довговічність плодових культур, мають ґрунтові умови. Плодови дерева, порівняно з однорічними рослинами, значно вибагливіші і до глибших підґрунтових шарів, які додатково постачають їм воду й елементи мінерального живлення. Тому їх сорти розміщують, враховуючи

індивідуальні вимоги до родючості і фізико-хімічних властивостей ґрунту.

Щоб українське садівництво й надалі було успішним, зокрема і для того, щоб насадження давали якісніший урожай, варто запроваджувати енергоощадне та екологічно безпечне виробництво плодів. У цій справі важливою є **інтегрована система захисту рослин від шкідливих організмів**.

У багаторічних насадженнях в останні роки пришвидшується розмноження фітопатогенних грибів, росте їх агресивність. Шкідники, хвороби й катаклізми погоди ослаблюють рослини, викликають у них втрату імунітету. Наслідком є зниження врожайності, а часом – повна загибель насаджень. Виходом є об'єднання різних методів для обмеження хвороб, які зв'язані з іншими організмами в саду, зокрема й корисними. Таким чином, можна забезпечити професійний захист садів на всіх етапах розвитку рослин.

Агротехнічний метод є переважно профілактичним і лише частково винищувальним. Профілактику заселення саду шкідниками і хворобами слід починати з моменту закладення: вибір місця з урахуванням культури-попередника (наприклад, кращими попередниками для яблуні є зернові, зернобобові, багаторічні трави, кукурудза, соняшник), підбір і розміщення сортів, удобрення тощо.

Розвиток більшості шкідливих організмів відбувається у ґрунті. Механічний обробіток ґрунту знищує джерело первинної інфекції низки хвороб – парші, плямистості листя, плодової гnilі, коколікозу тощо, знищує популяцію шкідників-плодожерки, пильщиків, молей, хрущів, довгоносиків та інших.

Важливим агротехнічним заходом є знищення бур'янів – вони є проміжними кормовими рослинами для деяких видів попелиць, жуків, кліщів та іржастих грибів. Так, звичайний павутинний кліщ, крім плодів рослин живиться, на лободі, кропиві, а сіра яблунева попелиця – на подорожнику.

Велике значення в обмеженні розвитку хвороб має збалансоване внесення повного мінерального добрива із збільшеною нормою мікроелементів. Натомість надмірні норми азотних добрив стимулюють розвиток борошнисто-росяних грибів, сірої гнилі, вірусів та ін. Позакореневе застосування вказаних добрив підвищує імунітет рослин, їхню стійкість до дії хвороб та стресових ситуацій.

Фізико-механічний метод спрямований на безпосереднє знищення шкідливих об'єктів. Вирізання та спалювання сухих і хворих пагонів та гілок зменшує популяцію шкідників й обмежує розвиток борошнистої роси. Очищення штаблів дерев від старої кори знищує шкідників, які зимують у її щілинах (гусінь яблуневої плодожерки, довгоносики).

У присадибних садах широко застосовують різні види пасток, що досить ефективно справляються із зменшенням кількості певних видів шкідників. Так, за допомогою ловильних поясів знижують популяцію яблуневої плодожерки. Регулярне збирання та видалення з саду падалиці необхідне для попередження накопичення інфекції плодової гнилі. Для захисту молодих дерев від мишоподібних гризунів і зайців на штаби накладають спеціальні самообжимні перфоровані пластикові трубки, дротяні сітки, білий папір.

Імунологічний метод. В умовах інтенсифікації сільського господарства одним із пріоритетних завдань селекції є виведення сортів плодових і ягідних культур, що стійкі до шкідників і хвороб. Запровадження таких сортів у виробництво завдяки зменшенню хімічного захисту не лише дозволяє отримати екологічно чисту продукцію, а й обмежує забруднення довкілля пестицидами. Завдяки вирощуванню таких сортів вдається заощадити пального та зменшити проходи техніки, адже насадження потребуватимуть меншої кількості обприскувань. Серед великого різноманіття сортів, створених науковцями Інституту садівництва НААН України та установами, що входять до його мережі, є багато високостійких.

Хімічний метод. Основною складовою інтегрованого захисту плодових насаджень є застосування хімічних пестицидів, які здатні

контролювати поширення шкідливих організмів, пригнічувати їхній розвиток і вбивати. Сучасні хімічні препарати – невід’ємний складник технології вирощування плодових культур. Йдеться про захист від найбільш поширених і небезпечних шкідників та хвороб. Схеми захисту є науково обґрунтованими, їх випробувано у насадженнях господарств, що входять до структури Інституту садівництва НААН України, запроваджено в низці садівничих господарств.

Біологічний метод. Кінцевим і основним етапом розробки системи інтегрованого захисту проти шкідників і хвороб є заміна хімічних пестицидів біологічними засобами, використання живих організмів або продуктів їх життєдіяльності для запобігання або зменшення втрат, які спричиняють шкідливі організми.

* * *

Кожній плодовій породі, а всередині породи – сорту властиві свої закономірності плодоношення. Садівник може не тільки пришвидшити плодоношення плодових дерев, а й регулювати їхній ріст і врожайність. Цього досягають застосуванням агротехнічних прийомів, зокрема вибором підщепи і сорту, ступенем обрізування який, доглядаючи плодові дерева, спирається на точні і глибокі знання їхньої біології та зональної сортової агротехніки вирощування плодових порід.

Садівник повинен завжди пам’ятати, що плодові породи запилюються домашніми бджолами, джмелями, іншими комахами, і практично не запилюються вітром. Тому невід’ємним і традиційним заняттям садівника завжди було і бджільництво, яке сприяє підвищенню врожайності саду.

Інтенсивне садівництво набуває дедалі більшої популярності серед українських фермерів та садівників-аматорів. Розуміння своєї праці як процесу творчого – одна з філософських засад сучасного українського садівництва. Якісні засоби захисту рослин, техніка й ґрунтовне знання технології вирощування – складники успіху в садівництві. Не зайвим будуть досвід й інтуїція.

ЛІТЕРАТУРА

Арбузко Л. Морози пошкодили штаб [Текст] : [відновлення дерева залежить від віку, найчастіше використовують обрізку] / Любов Арбузко // Хазяїн. – 2018. – № 15. – С. 15-16: іл.

Баранець Л. Загроза врожаю [Текст] / Людмила Баранець // Садівництво. – 2018. – № 1. – С. 90-92.

Баранець Л. Причини хлорозу [Текст] / Людмила Баранець // Садівництво. – 2018. – №2. – С. 70-72: іл.

Барвін К. У буковинця Олега Дікусара добре родять виноград та плодові деревця [Текст] / Ксенія Барвін // Добрий господар. – 2018. – № 6. – С. 7.

Барвін О. Молоде подружжя плекає диво-сад [Текст] / Оксана Барвін // Добрий господар. – 2018. – № 10. – С. 5.

Бачинський Я. Абрикосовий дивосвіт [Текст] / Ярослав Бачинський // Сільські вісті. – 2018. – № 34. – С. 3.

Безкровна О. Органічне садівництво – чи варто? [Текст] / Олена Безкровна // Агроексперт. – 2018. – № 2. – С. 66-69: іл.

Березкіна О. Двадцятка улюбленців [Текст] : [початківцям-виноградарям порада підбирати ранні сорти] / Олена Березкіна // Хазяїн. – 2018. – № 15. – С. 8-9.

Болдижева Л. Нові й імунні [Текст] : [нові сорти яблуні, імунні до парші й стійкі до борошнистої роси] / Любов Болдижева // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 2. – С. 40-42: іл.

Бондар А. На що хворіє груша? [Текст] / Андрій Бондар // Порадник господаря. – 2018. – № 4. – С. 20.

Бондар А. Рослини для захисту саду та городу [Текст] / Андрій Бондар // Порадник господаря. – 2018. – № 5. – С. 19-21.

Бондар А. Якщо сад уражений паршею... [Текст] / Андрій Бондар // Порадник господаря. – 2018. – № 5. – С. 22.

Вечорек Р. Щиро про розсадництво [Текст] / Роберт Вечорек, Петро Зидлик // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 2. – С. 104-107: іл.

Водославський М. Тропічні саджанці прижилися на Прикарпатті [Текст] / Микола Водославський // Добрий господар. – 2018. – № 10. – С. 5.

Воєводін В. Захист садів кісточкових культур від хвороб і шкідників [Текст] / Володимир Воєводін // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 2. – С. 66-69: іл.

Воєводін В. Захист садів у весняний період 2018 року [Текст] / Володимир Воєводін // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 1. – С. 24-27: іл.

Воєводін В. Захист яблуні від плодожерки [Текст] / Володимир Воєводін // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 2. – С. 43-45: іл.

Волошина В. Адаптована яблуня [Текст] / Варвара Волошина // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 1. – С. 96-99.

Волошина В. Мульча-помічник [Текст] / Варвара Волошина // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 2. – С.94-97: іл.

Воля К. Друга молодість плодового дерева [Текст] / Микола Воля // Добрий господар. – 2018. – № 7. – С. 7.

Воля М. Не допускайте мільдю (недуга винограду) на ділянку [Текст] / Микола Воля // Добрий господар. – 2018. – № 7. – С. 7.

Воронцова О. Сад – матриця здоров'я [Текст] / Ольга Воронцова // Хазяїн. – 2018. – № 5. – С. 26.

Гаморак Б. Американець з галицькою «пропискою» [Текст] : [про сучасні нові столові й гібридні сорти винограду] / Богдан Гаморак // Добрий господар. – 2018. – № 9. – С. 7.

Гаморак Б. З оптимістичним настроєм [Текст] : [про вирощування інжиру та винограду в складних кліматичних умовах] / Богдан Гаморак // Дім. Сад. Город. – 2018. – № 3. – С. 11.

Гончар Л. Як посадити дерево в саду [Текст] / Лариса Гончар // Дім. Сад. Город. – 2018. – № 3. – С. 13-14.

Горяїнов В. Наберіться терпіння і хурма вам сповна віддячить [Текст] / В. Горяїнов // Хазяїн. – 2018. – № 17. – С. 16.

Горяїнов В. Обрізка і полив малини на початку літа [Текст] / В. Горяїнов // Хазяїн. – 2018. – № 21. – С. 6.

Горяїнов В. Турбота про дерева [Текст] / В. Горяїнов // Хазяїн. – 2018. – № 9. – С. 7.

Горяїнов В. Шкідники саду та городу [Текст] / В. Горяїнов // Хазяїн. – 2018. – № 5. – С. 5.

Градченко С. Захист персика [Текст] / Світлана Градченко // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 2. – С. 46-49.

Гранковський Б. Підготовка і посадка живців [Текст] / Б. Гранковський, В. Гранковський // Хазяїн. – 2018. – № 4. – С. 15.

Дідич Є. Труднощі у черешні [Текст] / Єва Дідич // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 2. – С. 58-62.

Донгаш Б. Щеплення купулюванням [Текст] / Б. Донгаш // Дім. Сад. Город. – 2018. – № 3. – С. 14-15: іл.

Живогляд Д. Все про обрізування [Текст] / Дмитро Живогляд // Хазяїн. – 2018. – № 15. – С. 13.

Живогляд Д. Гілки груші ростуть неправильно [Текст] / Дмитро Живогляд // Хазяїн. – 2018. – № 17. – С. 10-11: іл.

Живогляд Д. Жимолость починає сезон [Текст] / Дмитро Живогляд // Хазяїн. – 2018. – № 15. – С. 15.

Живогляд Д. Кора горобини врятує грушу [Текст] / Дмитро Живогляд // Хазяїн. – 2018. – № 22. – С. 15.

Живогляд Д. Крапки на яблуках [Текст] / Дмитро Живогляд // Хазяїн. – 2018. – № 15. – С. 13.

Живогляд Д. Морози пошкодили штабб [Текст] : [пошкодження рослини визначається за забарвленням; використовують обрізку] / Дмитро Живогляд // Хазяїн. – 2018. – № 15. – С. 12.

Живогляд Д. Облаштуємо яблуневий сад [Текст] / Дмитро Живогляд // Хазяїн. – 2018. – № 5. – С. 12.

Живогляд Д. Обрізування груші [Текст] / Дмитро Живогляд // Хазяїн. – 2018. – № 7. – С. 15.

Живогляд Д. Підживлення яблунь [Текст] / Дмитро Живогляд // Хазяїн. – 2018. – № 2. – С. 7.

Живогляд Д. Рятуємо пошкоджені дерева [Текст] / Дмитро Живогляд // Хазяїн. – 2018. – № 16. – С. 10-11.

Живогляд Д. Щоб черешня не давала парослі [Текст] / Дмитро Живогляд // Хазяїн. – 2018. – № 22. – С. 6.

Житник Б. Наливайся, яблучко, сонцем! [Текст] / Богдан Житник // Порадник господаря. – 2018. – № 5. – С. 22.

Заблоцький М. Догляд молодого саду [Текст] / Микола Заблоцький // Порадник господаря. – 2018. – № 4. – С. 22.

Задранівський В. Виноград сорту Армалага [Текст] / Вацлав Задранівський // Дім. Сад. Город. – 2018. – № 5. – С. 14-15: іл.

Задранівський В. Захист винограду від весняних заморозків [Текст] / Вацлав Задранівський // Порадник господаря. – 2018. – № 5. – С. 13.

Ісаєв В. Кожне дерево – міні-сад [Текст] / Володимир Ісаєв // Порадник господаря. – 2018. – № 4. – С. 19.

Каделя Л. Вітряки захистять сад [Текст] / Леся Каделя // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 1. – С. 51.

Каделя Л. Південні виклики [Текст] : [проблеми зрошення, переробки і збуту плодів порід південного садівництва] / Леся Каделя // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 1. – С. 6-8.

Каделя Л. Спочатку – випробування [Текст] : [нові сорти і підщепи доводиться перевіряти самотужки] / Леся Каделя // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 2. – С. 121-123.

Ковальова І. Можливості клонів [Текст] : [для насаджень можна використовувати нові клони класичних європейських сортів винограду] / Ірина Ковальова // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 2. – С. 82-85: іл.

Кодаківська Ю. Промислова груша [Текст] / Юлія Кодаківська // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 2. – С. 24-28.

Кожокар З. Буковинська груша [Текст] / Зіна Кожокар // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 2. – С. 30-32: іл.

Кондратюк В. Як прищеплювати плоді дерева [Текст] / Вадим Кондратюк // Розумне господарство. – 2018. – № 5. – С. 14.

Курган Л. Вічнозелена вишня [Текст] / Людмила Курган // Хазяїн. – 2018. – № 22. – С. 8.

Курган Л. Здорова кора – добрий урожай [Текст] / Людмила Курган // Хазяїн. – 2018. – № 3. – С. 12.

Курган Л. І в саду, і у контейнері (мушмула японська – вічнозелене дерево) [Текст] / Людмила Курган // Хазяїн. – 2018. – № 20. – С. 8.

Курган Л. Красуня в полісаднику [Текст] : [сорт троянд – плетисті, багатоквіткові, мініатюрні] / Людмила Курган // Хазяїн. – 2018. – № 19. – С. 8.

Курган Л. Свій фруктовий сад [Текст] / Людмила Курган // Хазяїн. – 2018. – № 13. – С. 6.

Курган Л. Феромонні пастки для плодожерки [Текст] / Людмила Курган // Хазяїн. – 2018. – № 17. – С. 18.

Левенець В. Технологія вирощування абрикоса [Текст] / В. Левенець // Дім. Сад. Город. – 2018. – № 5. – С. 10-12.

Марушак Л. Гібіскус садовий: мінімум турбот – максимум краси [Текст] / Лариса Марушак // Дім. Сад. Город. – 2018. – № 3. – С. 16-17.

Марушак Л. Гліцинія: не дайте себе обдурити [Текст] / Лариса Марушак // Дім. Сад. Город. – 2018. – № 4. – С. 13.

Марушак Л. Посадіть у себе японську красуню сакуру [Текст] / Лариса Марушак // Добрий господар. – 2018. – № 6. – С. 8.

Матвієнко М. Технологія майбутнього [Текст] : [груші дають високі врожаї вже на третій рік після закладання] / Микола Матвієнко, Юлія Ходаківська // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 1. – С. 52-54.

Маценко О. Чудові плоди [Текст] : [є сорти яблук, що добре зберігаються у звичайному підвалі] / Олександр Маценко // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 1. – С. 38-40.

Меженський В. Сад з обліпихи [Текст] / Володимир Меженський // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 2. – С. 114-118.

Мулюкіна Н. Органічний виноград [Текст] / Ніна Мулюкіна // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 2. – С. 78-80.

Нагорна Л. Долаємо моніліоз [Текст] / Людмила Нагорна // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 1. – С. 68.

Оврас О. Комбінуємо правильно [Текст] : [ретельно підбираємо сорт, підщепу й ґрунт у яблуневому саду] / Олег Оврас // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 2. – С. 120-121.

Павлів Б. На винограднику у травні [Текст] / Богдан Павлів // Порадник господаря. – 2018. – № 5. – С. 13.

Пічний М. Фундук – окультурена ліщина [Текст] / М. Пічний // Порадник господаря. – 2018. – № 5. – С. 12.

Покора М. Гібридна вишня [Текст] / Микола Покора // Хазяїн. – 2018. – № 19. – С. 12-13.

Покора М. Пошкодження кори [Текст] / Микола Покора // Хазяїн. – 2018. – № 19. – С. 13.

Полянська Л. Шкідники фундука [Текст] / Людмила Полянська // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 2. – С. 110-112.

Постоленко Є. Спішимо створити сад [Текст] / Євгеній Постоленко // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 1. – С. 106-107.

Постоленко Є. Якщо заморожувати [Текст] / Євген Постоленко // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 2. – С. 64-64.

Приймак В. В Олени Мельниченко – десятки сортів винограду [Текст] / Володимир Приймак // Добрий господар. – 2018. – № 11. – С. 6.

Приймак В. В якісного саджанця – велика мичка [Текст] / Володимир Приймак // Добрий господар. – 2018. – № 7. – С. 6.

Приймак В. «Вертикальні» гілки відхиляйте від штамба [Текст] / Володимир Приймак // Добрий господар. – 2018. – № 11. – С. 6.

Приймак В. Заглиблюйте деревце до кореневої шийки [Текст] / Володимир Приймак // Добрий господар. – 2018. – № 9. – С. 5.

Приймак В. Зізіфус – невибагливий та витривалий [Текст] / Володимир Приймак // Добрий господар. – 2018. – № 5. – С. 6.

Приймак В. Кущам – надійні підпірки [Текст] / Володимир Приймак // Добрий господар. – 2018. – № 11. – С. 6.

Приймак В. Малину проріджуйте вчасно [Текст] / Володимир Приймак // Добрий господар. – 2018. – № 11. – С. 6.

Приймак В. Метелики плодожерки потонуть у компоті [Текст] / Володимир Приймак // Добрий господар. – 2018. – № 1. – С. 6.

Приймак В. Перетворимо вовчки на плодові гілочки [Текст] / Володимир Приймак // Добрий господар. – 2018. – № 11. – С. 6.

Приймак В. Рани на дереві полікує щавель [Текст] / Володимир Приймак // Добрий господар. – 2018. – № 11. – С. 6.

Приймак В. Спилуйте гілки «на кільце» [Текст] / Володимир Приймак // Добрий господар. – 2018. – № 5. – С. 7.

Приймак В. Стару кору зчищають зі стовбура [Текст] / Володимир Приймак // Добрий господар. – 2018. – № 6. – С. 7.

Приймак В. Яблуневих квіткогризів стрясайте [Текст] / Володимир Приймак // Добрий господар. – 2018. – № 7. – С. 6.

Приймачук Л. Мої порічки плодоносять до морозів [Текст] / Людмила Приймачук // Порадник господаря. – 2018. – № 4. – С. 22.

Пришляк В. Садіння винограду [Текст] / В. Пришляк // Дім. Сад. Город. – 2018. – № 4. – С. 16-17.

Сало І. Циклічність ринку [Текст] : [спосіб саморегулювання ринкової економіки у садівництві] / Інна Сало // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 1. – С. 12-15: іл.

Сіленко В. Здоров'я саду [Текст] / Володимир Сіленко // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 1. – С. 34-36: іл.

Скурідина Т. Врятуємо калину від попелиці [Текст] / Тетяна Скурідина // Хазяїн. – 2018. – № 20. – С. 15.

Скурідина Т. Яблуням потрібна цілорічна турбота [Текст] / Тетяна Скурідина // Хазяїн. – 2018. – № 18. – С. 10-11.

Соболь В. Ріжемо абрикос [Текст] / Віктор Соболь // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 1. – С. 74-76.

Соловей В. Грунт для Спартанця [Текст] : [абрикосовий сад в умовах кліматичних змін потребує уваги] / Вадим Соловей, Майя Склярєвська // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 2. – С. 108-109.

Соловей В. Грунт і добрива [Текст] / Вадим Соловей // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 1. – С. 42-43.

Сос Р. Без перевищень [Текст] : [високі вимоги експортерів змушують садівників вирощувати якісніші яблука] / Роберт Сос // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 1. – С. 20-23.

Сос Р. Обрізування – ключ до успіху [Текст] / Роберт Сос // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 1. – С. 56-61.

Сос Р. Успішна черешня [Текст] / Роберт Сос // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 2. – С. 52-57.

Стельмащук Л. Морози й цвіт [Текст] / Любомир Стельмащук // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 1. – С. 48-50.

Стьожка А. Що керує черешнею? [Текст] / Аліна Стьожка // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 1. – С. 10-11: іл.

Тарнавська К. Зимостійкість і морозостійкість клонів яблуні сорту Джонаголд вітчизняної селекції [Текст] / К. Тарнавська // Вісник аграрної науки. – 2018. – № 4. – С. 74-77.

Тарнопільський І. Весняне і літнє окулірування [Текст] / Ігор Тарнопільський // Порадник господаря. – 2018. – № 5. – С. 22.

Терентьєв Д. Гібридна вишня [Текст] / Денис Терентьєв // Хазяїн. – 2018. – № 19. – С. 12-13.

Терентьєв Д. Мистецтво живцювання [Текст] / Денис Терентьєв // Хазяїн. – 2018. – № 17. – С. 15.

Терентьєв Д. Не цвіте юка [Текст] / Денис Терентьєв // Хазяїн. – 2018. – № 16. – С. 13.

Терентьєв Д. Обрізка для «малинового дерева» [Текст] / Денис Терентьєв // Хазяїн. – 2018. – № 7. – С. 15.

Терентьєв Д. Обрізка старих дерев [Текст] / Денис Терентьєв // Хазяїн. – 2018. – № 5. – С. 13; № 6. – С. 13.

Терентьєв Д. Сад у квітні [Текст] / Денис Терентьєв // Хазяїн. – 2018. – № 13. – С. 12-13.

Терентьєв Д. Схема обрізки актинїдії [Текст] / Денис Терентьєв // Хазяїн. – 2018. – № 16. – С. 12.

Терентьєв Д. Травень в саду [Текст] / Денис Терентьєв // Хазяїн. – 2018. – № 18. – С. 7.

Терещук А. Лікувальне садівництво – моя улюблена справа [Текст] / Анатолій Терещук // Дім. Сад. Город. – 2018. – № 5. – С. 13.

Терещук Т. Гінкго – дерево життя [Текст] / Тетяна Терещук // Добрий господар. – 2018. – № 5. – С. 6.

Толстолік Л. Груша для Півдня [Текст] / Людмила Толстолік // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 2. – С. 37-38.

Толстолік Л. Обираємо за зимостійкістю [Текст] / Людмила Толстолік // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 1. – С. 70-73.

Тонконоженко А. Хлороз саджанців [Текст] / Андрій Тонконоженко // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 5. – С. 13.

Тряпїцина Н. Сертифікація у розсадництві [Текст] / Наталія Тряпїцина // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 2. – С. 98-102: іл.

Храпач Л. Червона обліпиха. Так ще називають шефердію [Текст] / Людмила Храпач // Хазяїн. – 2018. – № 22. – С. 14.

Чернишева О. Секрети вирощування потужних саджанців винограду [Текст] / Оксана Чернишева // Добрий господар. – 2018. – № 9. – С. 5.

Шаповал О. Весняне щеплення дерев [Текст] / Оксана Шаповал // Хазяїн. – 2018. – № 11. – С. 19.

Шаповал О. До весняного щеплення готуємося взимку [Текст] / Оксана Шаповал // Хазяїн. – 2018. – № 4. – С. 12.

Шаповал О. Зайці в саду [Текст] / Оксана Шаповал // Хазяїн. – 2018. – № 4. – С. 14.

Шаповал Н. Хеномелес: прикраса саду і захисник здоров'я [Текст] / Наталія Шаповал // Хазяїн. – 2018. – № 20. – С. 9.

Шевченко І. Бур'яни на винограді [Текст] / Іван Шевченко // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 2. – С. 86-88.

Шевчук І. Захист кісточкових [Текст] / Ігор Шевчук // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 1. – С. 66-67.

Шевчук І. Прогноз для захисту [Текст] / Ігор Шевчук // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 1. – С. 28-32: іл.

Шевчук Л. Вчасний та якісний догляд саду – запорука успішності садівника [Текст] / Л. Шевчук // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 1. – С. 44-47.

Шматковська К. Чорна плямистість [Текст] : [виноград обробляти від чорної плямистості слід на ранніх стадіях] / Катерина Шматковська // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 1. – С. 94-95.

Шматковська К. Шкідники бруньок [Текст] / Катерина Шматковська // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 2. – С. 74-76: іл.

Шульц І. Кубинська вишенька: і краса і ліки [Текст] / Іван Шульц // Дім. Сад. Город. – 2018. – № 3. – С. 12.

Юкал І. Горіх волоський: як створити сад [Текст] / І. Юкал // Дім. Сад. Город. – 2018. – № 4. – С. 10-11: іл.

Ярушников В. Вишневий бенефіс [Текст] / Володимир Ярушников, Євген Розсоха // Садівництво по-українськи. – 2018. – № 1. – С. 78-80.

Яциковський О. Сімейний сад на 10 сотках [Текст] / Олег Яциковський // Добрий господар. – 2018. – № 2. – С. 7.